

Odszedł Jan Lityński

Zmarł Jan Lityński (1946–2021) – były działacz opozycji w czasach PRL, wielokrotnie aresztowany przez władze komunistyczne, poseł na Sejm kilku kadencji, serdeczny przyjaciel ECS i bohater wystawy stałej.

– Nie potrafię się pogodzić z Jego śmiercią. Jeszcze kilka dni temu planując program nadchodzącej 40 rocznicy I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” myślałem o Janku. Chciałem Go zaprosić jako świadka zjazdu, jako współautora legendarnego „Pośłania do ludzi pracy Europy Wschodniej” – mówi Basil Kerski, dyrektor ECS. – Ceniłem Janka mądrość, wyważone poglądy polityczne, pogodę ducha, otwartość na ludzi. Zawsze uśmiechnięty, z papierosem w rękę, chętny do pomocy, gotowy służyć uniwersalnym ideałom Solidarności, służyć Rzeczypospolitej. Prawie całe swoje życie poświęcił walce o prawa człowieka i niepodległość Polski. Mimo historycznych zasług był niezmiernie skromnym człowiekiem, oddanym służbie na rzecz innego człowieka.

W marcu 1968 roku Jan Lityński został relegowany ze studiów, aresztowany i skazany na 2,5 roku więzienia za udział w protestach po zdjęciu „Dziadów” Adama Mickiewicza z repertuaru Teatru Narodowego. Brał udział w akcji pomocy dla represjonowanych robotników Ursusa i Radomia. Był współzałożycielem, autorem i redaktorem wielu opozycyjnych tytułów. Działał w Komitecie Obrony Robotników. Po powstaniu NSZZ „Solidarność” doradzał władzom związku. Współautor tekstu „Pośłania do ludzi pracy Europy Wschodniej”, uchwalonego podczas I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”. W stanie wojennym internowany, następnie aresztowany. Uczestniczył w obradach Okrągłego Stołu. Po 1989 roku był posłem trzech kadencji i doradcą prezydenta Bronisława Komorowskiego. Autor publikacji w prasie polskiej i zagranicznej.

– Ceniłem bardzo Janka myślenie o warunkach sprzyjających niepodległości Polski. Janek rozumiał, że tylko przyjacielskie relacje ze wszystkimi sąsiadami, szacunek wobec nich, zapewnią Polsce pokój i niepodległość. Alergicznie reagował na ksenofobię, nacjonalizm czy antysemityzm – dodaje Basil Kerski.

Jan Lityński wspierał z entuzjazmem budowę siedziby Europejskiego Centrum Solidarności przy pl. Solidarności w Gdańsku i pracę naszego zespołu. W ostatnich latach stał się naszym serdecznym przyjacielem. Był na najważniejszych etapach ECS-owej drogi: w dniach otwarcia siedziby – 30 sierpnia 2014 roku, czy podczas obchodów 30-lecia demokratycznej Polski – 4 czerwca 2019 roku.

Stracił życie, próbując ratować swojego psa, pod którym załamał się lód na Narwi.

– Po pożegnaniu Henryka Wujca, Wojciecha Borowika, ojca Macieja Zięby i Zdzisława Najdera, śmierć Jana Lityńskiego oznacza kolejną wielką stratę dla zespołu ECS – puentuje Basil Kerski.

europęjskie
centrum
solidarności

WARTO OBEJRZEĆ

O roli, jaką Jan Lityński odgrywał w strukturach podziemnej Solidarności, a przede wszystkim o codziennej walce o rząd dusz w czasie stanu wojennego, opowiada film Jacka Petryckiego „Moje zapiski z podziemia” (2011), którego koproducentem jest ECS.

Jan Lityński, dla przyjaciół Janek, jest jednym z bohaterów tego dokumentu. Kamera rejestruje losy ludzi Solidarności: tych, którzy walczyli z władzą jawnie i tych, którzy musieli pozostać w ukryciu. Jan Lityński opowiada o tym, jak po wyjściu z więzienia musiał się ukrywać. Co ciekawe, na naszych oczach zmienia wizerunek, żeby pozostać nierozpoznanym przez milicję czy służbę bezpieczeństwa.

Podczas uroczystego pokazu filmu w Sali BHP, w maju 2012 roku, Jan Lityński mówił: – Największe wrażenie robi na mnie, że to się dzieje w takiej byle jakiej Polsce, która jest zupełnie innym krajem w tej chwili. To jest dla mnie bardzo uderzające...

W zbiorach ECS znajduje się notacja z Janem Lityńskim, sporządzona w 2009 roku w ramach cyklu „Opozycja demokratyczna regionu Mazowsze. Portrety niezłomnych”. To bardzo obszerny materiał, bo 5-godzinny. Poniżej znajduje się link do krótszej notacji, trwającej około 18 minut. Nagranie powstało przy okazji Dnia Obywatelskiego ECS, 30 sierpnia 2014 roku.

FILM ONLINE | [MOJE ZAPISKI Z PODZIEMIA](#)

REJESTRACJA [POKAZU PREMIEROWEGO I SPOTKANIA Z JACKIEM PETRYCKIM](#)

NOTACJA ECS | [JAN LITYŃSKI](#) | 30/08/2014

Kontakt dla mediów:

Grażyna Pilarczyk

Wydział Komunikacji i Strategii ECS

tel.: 58 772 40 20, kom.: 510 091 545

e-mail: g.pilarczyk@ecs.gda.pl